

Andrij TYCHYNA

UKRAINA

CENTRUM. POŁUDNIE

Przewodnik

Charków
FOLIO
2019

Cykl 1: Na południowy zachód od Kijowa (styczeń)

Pomiędzy Mriją a Miłą

Gdzie można uciec z Kijowa, aby godnie, niezwykle i smacznie powitać święto Mięsopestu.

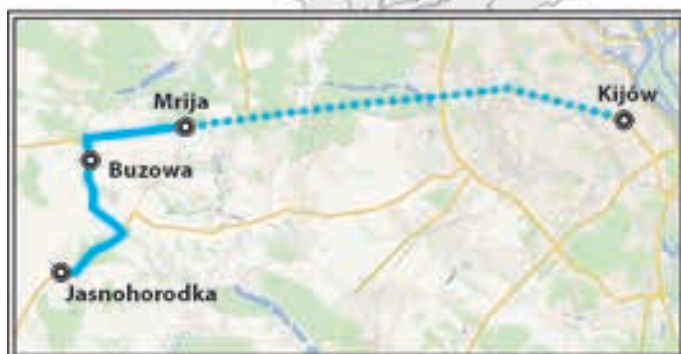
Trasa: Mrija—Buzowa—Jasnohorodka

Mięsopest, Maślenica, Kołodija, Ostatki — słowa są różne, ale treść jest ta sama. Pożegnanie zimy, przepyszne naleśniki lub pierogi, święto duszy i żołądka przed surowym Wielkim Postem. W Kijowie święta zwykle odbywają się w Centrum Wystaw w Parku „Ruś Kijowska”. Ale lepiej jest jechać w poszu-

kiwaniu alternatywy drogą w kierunku Żytomierza poza miasto, bo świętowanie święta ludowego w dużym mieście ma mało sensu.

Droga:

Wioski podmiejskie Mriję i Buzowa są łatwo dostępne dzięki wysokiej jakości drodze międzynarodowej M-06 (E-40), chociaż rano w weekendy na

Restauracja Babusyn Sad (Ogród babci)

rogatkach miasta występują korki. Od Buzowej do Jasnohorodki jest trasa bezpośrednia po drogach wiejskich, ale zimą lepiej jest zrobić mały objazd przez Mriję i Łyczankę.

Marketing naleśnikowy

Zespół folklorystyczny z pieśniami i tańcami, a także specjalne menu naleśnikowe o siedmiu pozycjach to tradycyjny program święta Maślenicy w restauracji Babusyn Sad (Ogród Babci). Zakład w

Naleśniki z kurczakiem

sadzie jabłkowym pomiędzy wioskami o romantycznych nazwach Mrija i Miła co roku przygotowuje się do świąt pożegnania zimy, podobnie jak wielu konkurentów na trasie żytomierskiej. Nie ma ich tu tak wielu, jak na wyjeździe z Kijowa w kierunku Obuchowa, ale wybór dla miłośników wygodnego wypoczynku na świeżym powietrzu jest wystarczający. W walce o klientów, restauracje starają się wykorzystywać wszelkie świąteczne okazje na ucztę, a jeszcze bardziej takie święto gastronomiczne, jak Maślenica. Oprócz specjalnego menu, wiele osób przygotowuje tematyczne programy rozrywkowe.

Ogród babci skupia się na nowoczesnej interpretacji ukraińskich tradycji ludowych. Przecież tutaj wewnątrz jest stylizowane w nostalgicznym stylu letnim, który jest bliższy Prowansji niż ukraińskiej wiosce: eleganckie stoły, pasiaste kozetki,

biały kredens. Oprócz tradycyjnych dla Maślenicy naleśników i ciast z różnymi nadzieniami, serwują one szaszłyk z grilla na świeżym powietrzu i modne grzane wino. Zespół folklorystyczny w barwnych ukraińskich strojach jest odpowiedzialny za klimat folkloru i festynu ludowego. Dzięki niemu mieszkańcy metropolii mogą przynajmniej w ogólnym zakresie zapoznać się z wieloma obrzędami wiejskimi świątecznymi, takimi jak kolędowanie bożonarodzeniowe i prowadzenie kozy w Szczodry Wieczór. A dla restauracji poza miastem, rosnące zainteresowanie mieszkańców uroczystościami maślenicowymi jest świetną okazją, by „zarabiać na naleśnikach”.

Babusyn Sad (Ogród babci)

wieś. Mrija, ul.Sadowa, 2

Gruszka-zgnitek i jabłko-kwasota

Jeśli gdzieś w okolicach Kijowa wiedzą wszystko o ukraińskich tradycjach, to w Buzowej. To trochę dalej po drodze. Lodowata i zamieciona, ale mimo tego przejezdna droga wiejska odbija z trasy żytomierskiej i prowadzi do spółdzielni działkowej „Buzok” na skraju lasu. Między pokrytymi świeżym śniegiem sosnowymi gałęziami można zobaczyć kopułę drewnianej cerkwi-rotundy Św. Dymitra z Thesalonik. Wokół znajdują się wiejskie chaty i szopy w różnych kształtach. Kwaczą kaczki nad jeziorem, beczą owce w koszarach, stukają młotkiem w kuźni. Wydaje się, że jeśli opady śniegu nagle odetną to miejsce od cywilizacji, to tutaj jest wszystko aby przeżyć zimę: woda ze studni, autonomiczna kanalizacja, paliwo rośnie samo, zapasów jedzenia wystarczająco dużo, w tym można się przekonać, zaglądając do przyjemnie pachnącej koliby.

Chata o spadzistych ścianach. Właśnie ona jest przedstawiona na logo zespołu.

Domki hotelowe i restauracja w stylu ludowym — to tylko część dużego zespołu etnograficznego „wieś ukraińska”, który pojawił się tu około 10 lat temu. Najpierw zbudowano cerkiew. Potem pojawiły się chaty huculskie i połtawskie, symbolizujące spójność kraju, obecnie zespół prezentuje autentyczną architekturę ludową sześciu regionów: Karpat, Polesia, Podola, Słobożańszczyzny, Środkowej Ziemi Nadnieprzańskiej oraz Ukrainy Południowej. Wszystkie domy różnią się konstrukcją, materiałami budowlanymi i wzornictwem.

Na przykład chata o spadzistych ścianach pod strzechą, przedstawiona na logo zespołu, jest charakterystyczna dla południowych regionów, gdzie jest mało drzewna. Tutaj stosuje się technologię podpory — drewniana struktura pokryta gliną. Wewnątrz budynku z 1823 r. zachowała się cała konstrukcja, obok szeregu domów drewnianych, które powstały na Polesiu. Po zaręczynach

młodej pary, ich rodziny zbierały się, cięli las i budowali główną część tradycyjnej chaty na trzy części: cztery ściany, podłogę, drzwi i piec. Ale dach nie był zamknięty z boku. Przez rok nowożeńcy musieli ukończyć budynek i komorę, ukończyć dach i przedstawić rodzicom dziecko — wtedy rodzina została uznana za ułożoną.

Tutaj każdy, kto chce, ma możliwość za darmo zapoznać się z architekturą i życiem starej ukraińskiej wsi. Za niewielkie pieniądze można wynająć wycieczkę, uczestniczyć w warsztatach, która obejmuje wszystkie umiejętności budowania tradycyjnej ukraińskiej rodziny. Poza oczywiście produkcją dziecka.

Przy okazji, w „Ukraińskiej wsi” wierzą, że Maślenica jest tradycją rosyjską: naleśniki, trojka, bałajka. Nasze święto — to święto Kołodija, kończące cykl zimowy. Kłoda jest symbolem zimowego zimna, nudy, stagnacji i niezdecydowania. Przy-

Zespół etnograficzny „Ukraińska wieś”

wiążują ją liną do chłopców – kawalerów i dziewczyn — panien, aby zażądać od nich okupu za kawalerstwo. Uroczyste obrzędy odtwarza zespół „Rożanica”, wykonując muzykę ludową. W malutkiej przytulnej chacie w piecu gotują kuleszę i inne sma-kołyki, w tym oczywiście naleśniki i pierogi oraz 12 różnych nadziei na podstawie cyklu rocznego. Najpierw podawane są z mięsem i podrobami, a następnie z kapu-stą, ziemniakami, słonym serem — i tak dalej aż do deserowych: twarożek, mak, jago-
dy. Do nich serwowana jest warenaucha kozacka — nalewka mająca sześć składnik-
ków: gruszka-zgniłek, leśne jabłko-kwaso-
ta, głóg, tarnina, śliwka i róża, a także jesz-
cze siedem rodzajów nalewek.

„Ukraińska wieś”

*Buzowa ul. Dmytriwska, 1
Wstęp wolny*

Meganalesnik z megakurczakiem

Być może nie wiesz, ale z Ukrainy do Afryki jest tylko 15 kilometrów. Dokładnie tyle trzeba przejechać z Buzowej do Jasnohorodki, by poznać rdzennego mieszkańca Afryki — strusia. Właściciele hodowli drobiu w Jasnohorodce od dawna zdali sobie sprawę, że strusie to nie tylko wartościowa skóra i dietetyczne mięso, ale także 3-4 godziny doskonałej wiejskiej rozrywki dla całej rodziny. Co roku tutaj wymyślane są nowe atrakcje turystyczne.

Jeden z mieszkańców zespołu ekologicznego „Dolina Strusi” nazywa się Tancerz. Dostojny, mający wielkie oczy, poważni spaceruje wolierą w czarnym pierzastym fraku. Na takich ptakach jeżdżą turyści.

Osiem lat temu nowi właściciele zwyczajnej hodowli kurczaków postanowili przekształcić ją w zespół rozrywkowy z restauracją,

Gospodarstwo „Dolina Strusi”

Spis treści

CENTRUM

Cykl 1: Na południowy zachód od Kijowa (styczeń).....	5
Pomiędzy Mriją a Miłą.....	5
<i>Trasa:</i> Mrija—Buzowa—Jasnohorodka	5
Zapytajcie w Fastowie.....	12
<i>Trasa:</i> Tomaszówka-Fastów	12
Zapręć smoka: o czym milczą wały Żmijowe	19
<i>Trasa:</i> Chłęczka—Wasyłków.....	19
Linia Stalina	25
<i>Trasa:</i> Wita-Pocztowa—Czabany—Kruhyk	25
Cykl 2: Miejsca Szewczenkowskie (marzec)	31
Niebita droga do Tarasa	31
<i>Trasa:</i> Morynci—Szewczenkowe—Budyszczce—Kaniów.....	31
Miasta muzeów. Miasta mędrców	41
<i>Trasa:</i> Perejaśław Chmielnicki	41
Cykl 3: Ziemia Siewierska (kwiecień).....	53
Ukraina piętrowa	53
<i>Trasa:</i> Korop	53
Koncert dla mamuta z orkiestrą	59
<i>Trasa:</i> Mezyn—Wyszenky—Deśniańskie	59
Słowo o wyprawie Igora.....	65
<i>Trasa:</i> Nowogród Siewierski—Czajkyne.....	65
Konopiowa stolica	73
<i>Trasa:</i> Głuchów	73
Cykl 4: Ziemia Czehryńska (maj).....	79
Nowy ogień Chołodnego Jaru.....	79
<i>Trasa:</i> Medwediwka—Melnyky—Buda	79
Czehryn bez retuszu	85
<i>Trasa:</i> Czehryn—Subotów	85
Cykl 5: Ziemia Czernihowska (wrzesień)	93
Armaty. Piwo. Jazz	93
<i>Trasa:</i> Czernihów	93
Rezerwat artystów	103
<i>Trasa:</i> Sedniów	103

Chropowate miasto	111
<i>Trasa:</i> Nieżyn—Kruty	111
Rapsodium szlacheckie	120
<i>Trasa:</i> Kaczaniwka—Trościaniec—Sokyrynce	120
Cykl 6: Ziemia Winnicka (listopad)	129
Argumenty wojny z żelbetonu	129
<i>Trasa:</i> Gujwa—Stryżawka—Winnica	129
Brzeg glazurowy	135
<i>Trasa:</i> Winnica	135
Sankt-Żmerynburg	142
<i>Trasa:</i> Żmerynka	142
Osiem liter, ostatnie ff.	149
<i>Trasa:</i> Nemirów—Peczera—Sokolec	149
Poza cyklami	
Po naszymu, po derewłańsku	155
<i>Trasa:</i> Korosteń	155
Prywatna elektrownia wodna, fontanna z Maidanu oraz ziziphus jujuba	164
<i>Trasa:</i> Biała Cerkiew—Buki	164
POŁUDNIE	
Cykl 1: Czarnomorze	175
Nietknięte tereny uzdrowiskowe	175
<i>Trasa:</i> Chersoń—Radeńsk—Hoła Przystań	175
Grecja w stepach Ukrainy	187
<i>Trasa:</i> Mikołajów—Parutyne—Oczaków	187
Białe wieże koło Czarnego morza	198
<i>Trasa:</i> Białogród nad Dniestrem—Zatoka	198
Wenecja z sitowia	208
<i>Trasa:</i> Wilkowo—Prymorskie	208
Cykl 2: Wybrzeże morza Azowskiego (lipiec)	219
W krainie wysokiej trawy	219
<i>Trasa:</i> Askania Nowa—Mierzeja Arabacka	219
Azowskie moło bogów Egiptu	229
<i>Trasa:</i> Melitopol—Berdiańsk	229
Poza cyklami	237
Głupek — to brzmi z dumą	237
<i>Trasa:</i> Odessa	237
Posłowie	249